

Helse og omsorgsdepartementet
Postboks 8011, Dep
0030 OSLO

Vår ref
2014/243/5/

Deres ref:

Saksbehandler
Therese Gjersøe Hole
61244109

Dato
25.04.2014

Høringsuttalelse vedrørende reservasjonsordning for leger

Lesja kommune viser til høringsbrev og høringsnotat fra datert Helse- og omsorgsdepartementet 21.01. 2014.

Det ble sendt ut på høring forslag til endringer i helse- og omsorgstjenesteloven og pasient- og brukerrettighetsloven (hjemmel til å gi forskrifter om reservasjonsmulighet for fastleger og rett til å skifte fastlege ved reservasjon) og forskrift om endringer i fastlegeforskriften og forskrift om pasient- og brukerrettigheter i fastlegeordningen. Høringsfristen er 30. april 2014.

Saken var oppe som referatsak i livsløpsstyret 25.03.14 (sak 1/14), og livsløpsstyret ønsket at Lesja kommune sender en høringsuttalelse med behandling i kommunestyret 24.04.14. Saken ble behandlet i Lesja kommunestyre 24.04.14 (sak 34/14).

Saksutredning:

Departementet foreslår å åpne for at kommuner kan inngå avtale om reservasjon med fastleger som av samvittighetsgrunner ikke ønsker å henvise kvinner til abort. Før kommunen åpner for reservasjon, må den forsikre seg om at det er andre fastleger i nærheten med åpne lister. Den må også informere innbyggerne om hvilke leger som reserverer seg. Fastlegen skal informere alle på sin liste om sin reservasjon. De må inngå avtale med en kollega som ikke har reservert seg og som forplikter seg til å ta imot pasienter. De skal informere pasienter om at de kan henvende seg direkte til sykehuset.

Abortloven av 1975 gir kvinner rett til å avbryte et svangerskap dersom det fører til alvorlige vansker for en henne. Kvinnen har krav på råd for selv å kunne treffe det endelige valg.

Finner kvinnen, etter at hun har fått tilbud om informasjon m.v. som nevnt og veiledning etter abortlovens § 5, at hun likevel ikke kan gjennomføre svangerskapet, tar hun selv den endelige avgjørelse om svangerskapsavbrudd såfremt inngrepet kan skje før utgangen av tolvte svangerskapsuke og tungtveiende medisinske grunner ikke taler mot det.

Samme lov gir for øvrig reservasjonsrett for sykehuspersonell fra å utføre eller delta i abortinngrep.

Vurdering:

Forslaget om at fastleger skal kunne reservere seg fra å henvise til abort vil svekke kvinners rettigheter til hjelp i en sårbar situasjon, og kan hindre likebehandling til helsetjenester.

Å innføre adgang for fastleger til å reservere seg mot å henvise til abort, vil vanskeliggjøre kvinners muligheter sammenlignet med dagens situasjon. Det vil skape tilleggsprosedyrer, og komplikasjoner for kvinner i bruke en rett etter norsk lov. I hvor stor grad kvinners adgang til abort vanskeliggjøres vil avhenge av innretningen på en eventuell reservasjonsadgang. Selv med omfattende avbøtende tiltak i kommunene, vil en slik adgang gjøre det mer krevende for kvinner sammenlignet med dagens situasjon.

At leger må henvise til behandlingsmetoder som strider mot deres overbevisning, kan oppleves som svært vanskelig og føre til samvittighetskvaler for den enkelte lege i gitte situasjoner. På den annen side er en del av arbeidsinstruksen for fastlegene å utøve de funksjonene som pasienter etterspør – og yte tjenester og helsehjelp pasienter faktisk har lovfestet rett til.

Uttalelsen fra legeföreningen viser at fagfolkene som står i dette til daglig mener at det er mulig å gi en mulighet til reservasjon for enkelte leger, men at legers reservasjonsmulighet ikke skal være til hinder for befolkningens lovbestemte rettigheter.

Når det gjelder legene på Lesja legekantor er situasjonen slik at ingen av legene som jobber på kontoret i dag vil benytte seg av reservasjonsretten

Stortinget har vedtatt i lov retten til abort. Kvinner skal ha rett til hjelp uansett hvor de bor i landet. Kvinner som har tatt en avgjørelse for seg og sin egen kropp, skal ikke risikere å møte belastende avvisning, etter å ha tatt et vanskelig valg.

Ved å overlate håndteringen av loven til den enkelte kommune åpner regjeringen for et skille kommuner imellom som er svært uheldig i et kommune-Norge som ser svært forskjellig ut fra Oslo, og til de minste kommunene i landet. Det vil være uheldig å åpne for ulik praksis i kommunene i en sak om felles lovgivning og rettigheter i hele landet. Dette vil kunne gjøre svaret avhengig av bostedsadresse eller hva et flertall i kommunestyrene vil mene til en hver tid. Selv om det skal legges vekt på lokalt selvstyre og flere oppgaver til kommunene, anses dette som et tema som det er naturlig at Stortinget bestemmer. Årsaken er også at spørsmålet har link til selve abortlovgivningen. Da er det ikke naturlig at det skal være en kommunal beslutning.

Vedtak i Lesja kommunestyre 24.04.14 (sak 34/14):

Vedtatt med 19 mot 1 stemme.

Lesja kommunestyre viser til saksutredningen og går inn for at endringer i helse- og omsorgstjenesteloven og pasient og brukerrettighetsloven må hjemles i lov eller forskrift, og ikke overlates til den enkelte kommune å vedta.

Med hilsen

Steinar Tronhus
Ordfører

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift.